

gingen en optreden, elkaar als verklede Duitsers of andere Vijfde Colonnisten gingen bestoken. Zo ontstonden straatgevechten van Nederlandse militairen tegen Nederlandse militairen welke in de betrokken buurt als een nieuw bewijs gezien werden voor het verraderlijk optreden van Hitlers helpers – zo ook door die militairen-zelf, tenzij en totdat het misverstand opgehelderd werd, hetgeen lang niet altijd het geval was. Bij Hoek van Holland kon op een gegeven moment de uitkijkpost op de vuurtoren waarnemen dat ‘op klaarlichte dag twee groepen Nederlandse militairen op elkaar schoten’¹ – hij kon van zijn hoge positie uit de absurditeit van het gebeuren onmiddellijk onderkennen.

Een ander voorbeeld. Het speelt op 12 mei in Lisse (waar zich geen Duitse militair bevindt):

‘Op een plein dicht bij onze straat staat een herenhuis dat opvalt. Als alle burgers bij luchtalarm zo ver mogelijk wegkruipen, blijven daar een paar heren rustig voor de ramen zitten. Er wonen Duitsers, zeggen de burens. Eerst in de middag wordt er verlof gegeven, het huis te doorzoeken. Weer een onbekende bezigheid voor infanteristen! We omsingelen het gebouw, ieder op eigen houtje. Ik ga een aangrenzend huis binnen, kijk wat in kamers en kasten, steeds het geweer tot schieten gereed, en kom tenslotte op een zolderkamertje waar schildersgereedschap her en der ligt. Vreemd. In ’t hele huis geen mens gezien. Ik zet een wankel stoel onder het enige dakvenster, steek eerst mijn geweer, dan mijn hoofd voorzichtig door het raam en werk mij op het platte dak. Het hoogste in de omgeving met een pracht uitzicht. Hadden we al eerder moeten bezetten. Ik kruip naar de rand en schreeuw naar beneden dat het dak bezet is. ‘In orde’, schreeuwt een onderofficier terug. Een kwartier later schrik ik van gestommel in het zolderkamertje. Met m’n geweer in de aanslag zie ik een helm langzaam uit het raam omhoog komen. ‘k Hoef niet te schieten, ’t is onze groepscommandant, die al even verbaasd is, mij daar boven aan te treffen. Beneden wordt geroepen dat alle ramen in de buurt gesloten moeten worden. Wij schreeuwen dapper mee. Als er nog één raam open blijft, lost de sergeant naast mij overmoedig een waarschuwingsschot. Nog geen seconde later vliegen de kogels ons van alle kanten om de oren. Eigen vuur! We blijven een minuut plat tegen het hete zinken dak liggen en weten ze dan beneden te beduiden dat het er in hun kersepit niet al te helder uitziet.’²

Dit incident liep zonder ongelukken af. Elders vielen door die onderlinge schietpartijen doden en gewonden. In Amsterdam-oost kon een eerste luitenant van de bewakingstroepen op 11 mei met eigen ogen zien dat zijn manschappen en infanteristen uit de Oranje-Nassaukazerne elkáár beschoten,

¹ A.v., p. 164. ² ‘Uit het dagboek van een korporaal’, *Nieuwe Courant*, 12 mei 1950.